

Notat

9. maj 2012
J.nr. 2012-238-0304

Afgifter på energi i EU

I dette notat gives en redegørelse over de forskellige modeller og niveauer for energiafgifter i EU-landene.

1. Indledning

Afgifterne på energi er komplicerede ikke kun i Danmark, men også i mange andre EU lande. Hertil kommer, at energiforbruget kan være sammensat forskelligt fra land til land. Det er derfor vanskeligt at foretage en sammenligning af energibeskatningen på tværs af EU.

Overordnet for EU gælder, at der er høje afgifter på drivstoffer til køretøjer. I energibeskatningsdirektivet¹ har EU fastsat betydelige minimumsafgifter på dieselolie og særligt på benzin. Mange lande har i årtier beskattet disse drivmidler. For anden energi er minimumsafgifterne i EU langt lavere. Det afspejler, at de fleste lande har forholdsvis lave afgifter på anden energi. Der er dog en gruppe af høj-skatte-lande – herunder Danmark – der også har relativt høje afgifter på anden energi. I højskattelændene som Danmark er afgifterne dog typisk differentieret mellem erhverv og husholdninger. Husholdninger betaler ofte væsentlig mere i afgift end erhverv.

Nedenfor gives alene en overordnet beskrivelse af de forskellige modeller og niveauer for energiafgifter. En fuldstændig sammenligning er ikke mulig. Det skyldes, at man skal ned i detaljerne i de enkelte landes afgiftslovgivning for at kunne finde belastningen for de forskellige erhvervsanvendelser, samt at differentieringerne kan have mange forskellige former. Endvidere kan landene, der er kilde til statistikken have indsendt oplysninger til EU på et usammenligneligt grundlag. Hertil kommer, at en række lande benytter sig af andre økonomiske styringsinstrumenter end afgifter, hvorfor en isoleret sammenligning af afgifterne ikke nødvendigvis afspejler de – af det offentlige pålagte – merudgifter ved anvendelse af et givent energiprodukt.

I dette notat vil de formelle afgiftssatser for de væsentligste energiarter imidlertid blive sammenlignet. Der vil alene blive fokuseret på energi- og CO₂-afgiftsskattesatser.

2. Det overordnede afgiftstryk

Det bedste indtryk af niveauet for de forskellige energiafgifter opnås måske ved sammenligning af det samlede provenu.

¹ Det nuværende energibeskatningsdirektiv fastlægger minimumssatser for beskatningen af energiprodukter (kul, olie, gas og visse biobrændsler), der anvendes som motorbrændstof eller som brændsel til opvarmning, og for elektricitet.

EU-Kommissionen (Eurostat) har i Taxation trends in the European Union (2009 udgave) opgjort den samlede afgiftsprovenu fra afgifter på energi sammenholdt med det endelige energiforbrug i olieækvivalenter.

Danmark er det EU land, der i gennemsnit beskatter energi hårdest. I 2009 svarede de samlede afgifter til knap 60 kr./GJ, hvilket er ca. et dobbelte af EU's gennemsnit, jf. tabel 1.

Tabel 1. Energiafgiftsprovenu i fht. endeligt energiforbrug i 2009

	Kr./GJ	GDP per capita EU gennemsnit =100
DK	59	173
IT	46	108
NL	41	147
SI	40	74
UK	39	108
DE	38	123
LU	37	320
SE	37	133
MT	36	60
IE	35	153
FR	32	125
AT	31	140
ES	28	97
CY	25	90
EL	24	
CZ	23	57
FI	23	137
EE	23	44
BE	21	134
LT	21	34
BG	19	20
PL	19	34
SK	18	49
LV	17	35
RO	15	23
HU	-	39
PT	-	67
Gennemsnit EU vægt BNP	36	
Gennemsnit vægt energiforbrug	34	
Gennemsnit uvægtet	30	

Anm. 1 euro = 7,45; 1 ton olieækvivalenter = 41,868 GJ.

Kilde: Taxation trends in the European Union (2010 edition) Eurostat EU-Kommissionen.

For EU som helhed, kan landene inddeles i en række høj skattelande med satser over gennemsnittet og en række lav skattelande med satser under gennemsnittet.

De laveste afgifter findes i nogle af de nye EU lande, f.eks. Bulgarien, Rumænien og Letland. Der er endvidere en tendens til, at det samlede afgiftstryk stiger med velstanden, der kan opgøres som BNP pr. capita, jf. tabel 1.

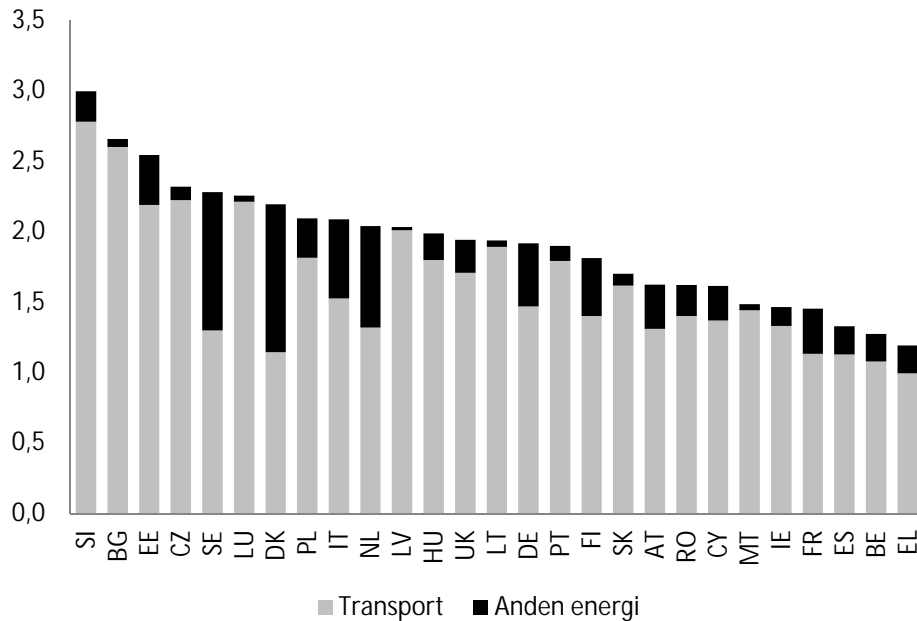
3. Gennemgang af afgifterne på forskellige energiprodukter

Som nævnt er der helt overordnet to niveauer for afgifter i EU.

1. Drivmidler til biler (transport)
2. Anden energi (elektricitet og brændsler)

Set for EU som helhed kommer langt hovedparten af provenuet fra drivstofferne. For Danmark kommer ca. halvdelen af provenuet imidlertid fra ”anden energi”, jf. figur 1.

Figur 1. Energiafgiftsprovenu 2009 hhv. transport og andet, pct. af BNP

Kilde: Egne beregninger foretaget på baggrund af ”Taxation trends in the European Union (2010 edition) Eurostat EU-Kommissionen.”

Lande som Sverige og Holland indhenter også en relativ stor andel af deres energiafgifter fra anden anvendelse end transport.

Nedenfor ses på drivmidler til biler, elektricitet og brændsler hver for sig.

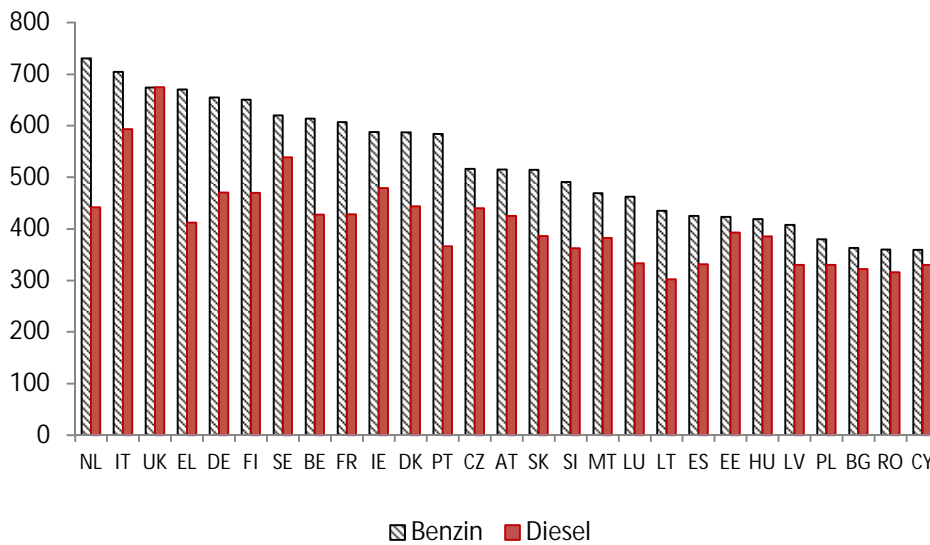
3.1. Drivmidler til biler

De helt dominerende drivmidler i alle landene er benzin og dieselolie.

Fra 1. januar 2012 udgør de samlede punktafgifter i Danmark for fossil benzin 440 øre/l, mens afgiften for diesel er på ca. 330 øre/l. Det svarer til hhv. ca. 590 og 440 Euro pr. 1000 liter.

Efter EU reglerne skal der mindst opkræves en afgift på hhv. 359 og 330 Euro pr. 1000 liter for hhv. benzin og diesel, men mange lande har som Danmark væsentlig højere satser, jf. figur 2, hvor landene er rangordnet efter niveauet for benzinafgiften.

Figur 2. Afgift på hhv. benzin og diesel i 2012 Euro pr. 1000 liter

Kilde: Excise Duty Tables 2012, Den Europæiske Kommission. Blyfri benzin. Landene er rangordnet efter størrelsen af benzinafgiften. Belgien, Frankrig, Spanien, Italien, Ungarn og Slovenien har valgt at indføre en særlig lav sats for kommerciel diesel, dette fremgår ikke af figuren.

Det er særligt afgiften på benzin, der varierer indenfor EU. Holland har den højeste sats, der udgør mere end det dobbelte af afgiften i Rumænien, der har den laveste sats, jf. figur 2.

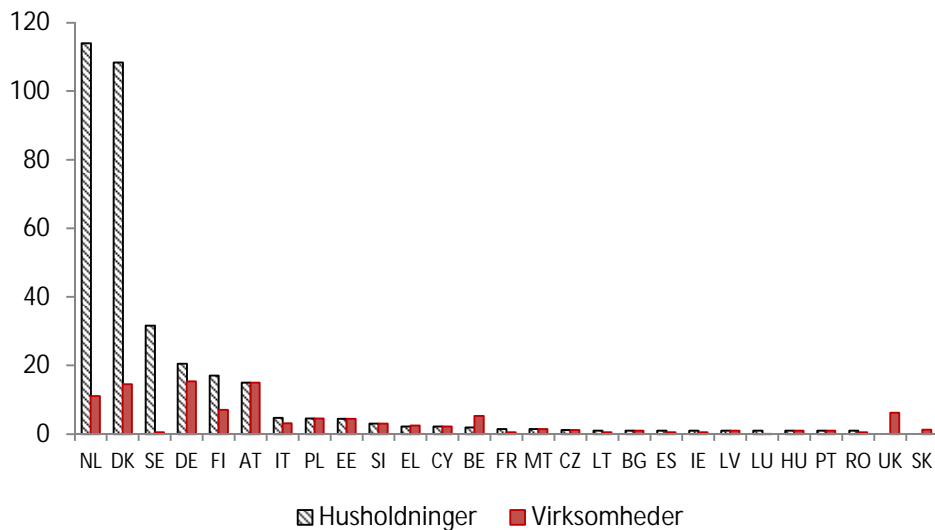
Alle lande – bort set fra UK – har en højere afgift på benzin end på diesel. Det skyldes ikke mindst, at der er større grænsehandelsproblemer forbundet med dieselafgifterne, idet langt hovedparten af dieselolien anvendes til godstransport, herunder til varebiler i erhverv. Dette er formentlig også grunden til, at Belgien, Frankrig, Spanien, Italien, Ungarn og Slovenien har valgt at indføre en særlig lav sats for kommerciel diesel, hvilket ikke fremgår af figuren ovenfor.

3.2. Elektricitet

Forbrug af elektricitet i Danmark er belastet af en række statslige afgifter. De statslige afgifter udgør ca. 80,6 øre/kWh i 2012. De fulde afgifter betales af dem, der ikke er momsregistreret, f.eks. husholdninger, det offentlige selv og den finansielle sektor.

Ifølge EU skal husholdningernes elforbrug mindst belastes med 1 Euro pr. MWh svarende til 0,744 øre/kWh. Der er dog visse lande, der har særlige overgangsordninger. En stor del landene har en afgift på denne minimumsavgift eller under, jf. figur 3. Dette gælder således for lande, der optræder efter Bulgarien (BG) i figur 3.

Figur 3. Afgift på elektricitet Euro pr. MWh

Kilde: Excise Duty Tables 2012, Den Europæiske Kommission. Satsen for DK svarer til satsen for ikke lempet let proces. For NL svarer den til den marginale skattesats i intervallet 50.000-10.000.000 kWh, og for SE svarer den til afgiften i fremstillingserhverv og landbrug. For UK er det dog værdien for Climate Change Levy (CCL), der er anvendt. Efter de danske regler betales en lidt mindre sats for forbrug udover 4.000kWh anvendt i helårsboliger, der er registreret som el-opvarmet, det fremgår ikke af figuren. Landene er rangordnet efter størrelsen elafgiften for husholdninger.

3.2.1. Afgift på el til erhverv

Bortset fra de 6 lande med afgifter klart over minimumsafgifterne er elafgifterne i EU meget lave. Det kan derfor være interessant at se nærmere på de lande, der har afgifter af en vis betydning.

Høj-skattelandene herunder Holland, Danmark, Sverige og Tyskland og Finland har afgiftsbelagt el anvendt i erhverv lavere end el anvendt af husholdningerne.

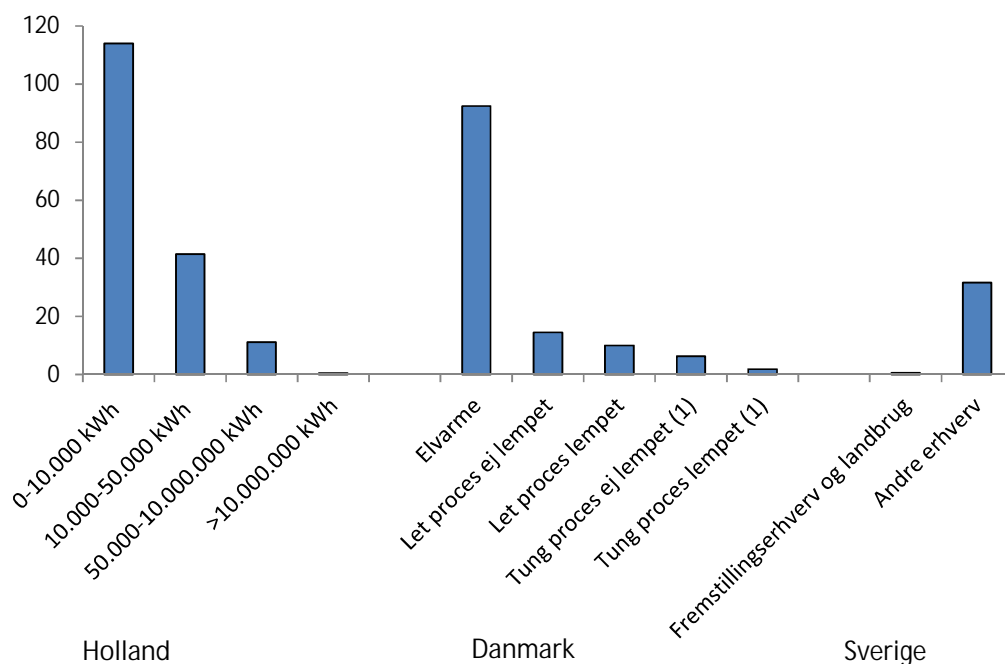
Efter de danske regler betales således alene 68,8 øre/kWh for el anvendt i momsregistrerede erhverv til elvarme. El anvendt til såkaldt proces i momsregistrerede erhverv belastes med meget lavere elafgifter.

Det typiske niveau for de danske afgifter på el anvendt til proces udgør 10,8 øre pr. kWh i 2013 – opgjort i 2012-priser.² Her af opkræves 6,2 øre pr. kWh med hjemmel i CO₂-afgiftsloven. Denne afgift er differentieret mellem såkaldt let og tung proces. Virksomheder, der udfører tung proces, og som samtidig indgår en aftale med Energistyrelsen om energieffektivisering, betaler 0,3 øre pr kWh af de ovennævnte 6,2 øre pr kWh. Hertil kommer, at jordbrug samt metallurgiske og mineralogiske processer også er lempet efter særlige regler. For el anvendt til proces skal der således skelnes mellem hhv. tung og let proces samt lempet og ikke lempet. Således belastes tung lempet proces, hvor der er indgået aftale med

² Her er der ikke taget hensyn til, at energiafgiften på el til proces nedsættes frem mod 2020 som led i den nyligt indgåede energiaftale.

Energistyrelsen (metallurgiske og mineralogiske processer) alene med 1,3 øre pr. kWh for forbrug under 15 mio. kWh årligt, jf. figur 4.

Figur 4. Afgift på elektricitet – erhvervsmæssigt forbrug, Euro pr. MWh

Kilde: Excise Duty Tables 2012, Den Europæiske Kommission. For DK er satserne dog 2013satser opgjort i 2012 priser. Note: (1) Af forbrug under 15 mio. kWh. Det forudsættes, at der er indgået en aftale med Energistyrelsen.

Efter de hollandske regler skelnes ikke mellem anvendelsen af elforbruget. I stedet falder elafgiften med stigende forbrug. For de første 10.000 kWh betales 114 Euro/MWh. For forbrug mellem 10.000 og 50.000 kWh er satsen 41 Euro/MWh, mens den for forbrug udover 100.000 kWh udgør 0,55 Euro pr. MWh og dermed stort set svarer til EU's minimumsafgift for erhverv, jf. figur 4. Det hollandske system betyder alt andet lige, at mindre virksomheder betaler højere afgifter end større virksomheder.

I Sverige var afgiften i 2011 på knap 32 Euro pr. MWh. I det nordlige Sverige dog 2/3 heraf. For landbrug og industrivirksomhed herunder råstofproduktion svarer afgiften stort set til EU's minimumssats. I Sverige anvendes de lave satser for den fysiske virksomhed, men der er en slags "slipstrømsregel", således at administration mv. i umiddelbar tilknytning til industrivirksomhed, der skal være helt dominerende, slipper med under den lave sats.

Også i andre EU lande er det typiske, at erhvervene enten betaler mindre eller samme sats som husholdningerne. For Belgien, Slovakiet og UK gælder det omvendte imidlertid.

I Danmark opkræves der udover energiafgifter også en PSO-afgift samt nettarif-fer på el. Det gør der også i andre lande, men satsen er formentlig klart højere i Danmark end i andre EU lande. De varierende tariffer gør det særdeles vanske-

ligt at sammenligne elafgifter mellem lande, og der er således ikke altid en knivskarp skelnen mellem priser med og uden afgifter.

3.3. Brændsel

Udover energiafgift er brændsel til opvarmning efter de danske afgiftsregler pålagt svovl-, NO_x- og CO₂afgift. Svovl, NO_x- og CO₂afgiften betragtes – ifølge nationalregnskabet – ikke som en energiafgift, men som en miljøafgift. Svovl og NO_x-afgiften er som udgangspunkt pålagt outputtet, dvs. de faktiske udledninger af hhv. svovl og NO_x, mens CO₂-afgiften er pålagt inputtet af brændsel.

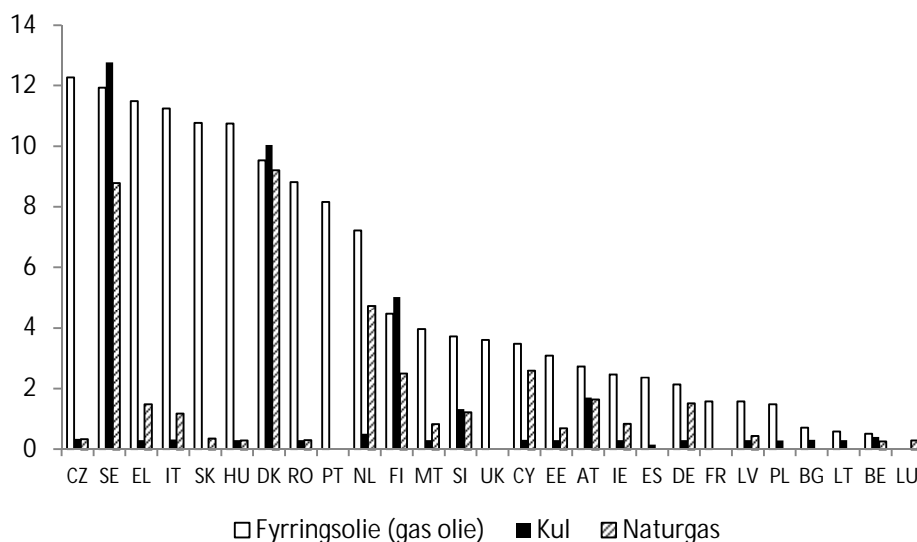
I dette notat fokuseres alene på energi- og CO₂afgifterne.

Efter de danske regler betales den fulde afgift af dem, der ikke er momsregistrerede, dvs. husholdninger, det offentlige og f.eks. banker. Endvidere betales fuld afgift af energi anvendt til rumvarme i momsregistrerede erhverv.

Energiafgiften på husholdningernes brændselsforbrug er klart den største af alle afgifterne. Afgiften udgør 59,4 kr./GJ for husholdningerne i 2012. CO₂-afgiften er på 161,1 kr./ton CO₂ i 2012 priser. Det svarer til den CO₂kvotepris, der blev forventet, da satsen blev fastlagt.

Idet CO₂-indholdet varierer på tværs af brændslerne, og således er størst for kul og mindst for naturgas, medfører energi- og CO₂afgiften en samlet belastning på 74,7, 72 og 68,5 kr. pr. GJ for hhv. kul, olie og naturgas. Det svarer til afgifter mellem godt 10 og godt 9 Euro pr. GJ, jf. figur 5, hvor medlemslandene er rangordnet efter niveauet for deres afgift på fyringsolie (gas olie til opvarmning).

Figur 5. Afgift på brændsel til opvarmning i husholdninger, Euro pr. GJ

Kilde: Excise Duty Tables 2012, Den Europæiske Kommission. Landene er rangordnet efter størrelsen af afgiften på diesel til opvarmning.

Såfremt de forskellige fossile brændsler skal pålægges den samme energi- og CO₂afgift, må kul pålægges den højeste afgift, mens naturgas må pålægges den

laveste afgift. Udover Danmark er Sverige og Finland de eneste lande med denne afgiftsstruktur, jf. figur 5.

For en række andre lande gælder derimod, at afgiften på fyringsolie er væsentligt højere end afgifterne på øvrige brændsler. Lande som UK, Portugal og Frankrig har helt afgiftsfritaget husholdningernes forbrug af kul og naturgas.³

Visse lande vælger således en forholdsvis høj afgift på husholdningernes forbrug af fyringsolie til opvarmning – sammenlignet med afgiften på kul og naturgas. Det skyldes formentlig blandt andet de kontrolproblemer, det vil give anledning til, såfremt afgiften på fyrringolie (gas olie til opvarmning) afviger meget fra afgiften på gas olie til motordrift (diesel olie).

3.3.1. Brændsel til erhverv

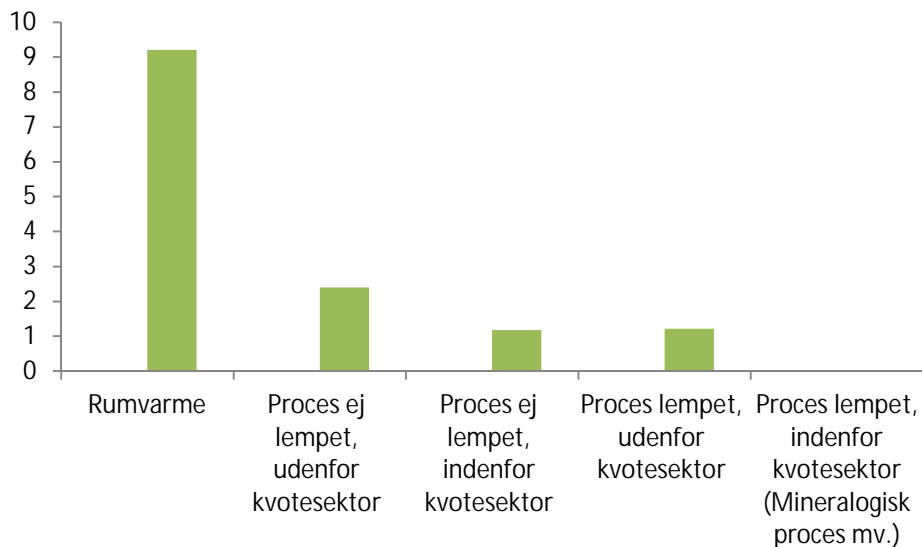
Ligesom for elafgifterne er erhvervenes brændselsforbrug typisk belagt med lavere afgifter end husholdningernes. Dette illustreres nedenfor med udgangspunkt i afgifterne for naturgas.

Efter de danske regler afgiftsbelægges energiforbruget i momsregistrerede erhverv efter særligt lempelige regler. Således godtgøres energiafgiften helt eller delvist, når brændsel bruges til såkaldt procesforbrug⁴, jf. figur 6.

³ Energibeskatningsdirektivet giver mulighed for helt at fritage husholdningernes individuelle forbrug af brændsel til opvarmning fra afgifter af sociale hensyn.

⁴ Procesforbrug defineres positivt. Dvs. som udgangspunkt anvendes alt brændsel til såkaldt rumvarme med højeste sats, medmindre det positivt er defineret som proces.

Figur 6. Afgift på naturgas til i virksomheder, Euro pr. GJ

Kilde: Egne beregninger, 7,44 Euro pr. kroner. Her er der ikke taget hensyn til, at energiafgiften til proces nedsættes frem mod 2020 som led i den nyligt indgåede energiaftale. CO2- og energiafgift.

For procesforbruget skelnes endvidere mellem lempet og ikke lempet procesforbrug. Således er forbrug af brændsel mv. i metallurgiske og mineralogiske processer fritaget for energiafgift. Forbrug af brændsel mv. i det primære jordbrug, herunder gartnerier betaler en lempet sats. De resterende erhverv betaler fuld energiafgift på i alt 7,8 og 8,8 kr. pr. GJ i hhv. 2012 og 2013 – opgjort i 2012 priser – svarende til mellem 1 og 1,2 Euro pr. GJ.⁵

For CO2-afgiften gælder der også særlige regler for virksomheder. Erhverv indenfor CO2kvotesektoren er således fritaget for CO2-afgift for brændsler til proces. Det skyldes et ønske om en ensartet belastning af virksomheder indenfor og udenfor kvotesektoren, samt at marginaludledningerne indenfor CO2kvotesektoren belastes med omkostninger til CO2-kvoter.

For visse særligt energiintensive virksomheder udenfor kvoten er der endvidere fastsat midlertidige bundfradrag i CO2afgiften.⁶

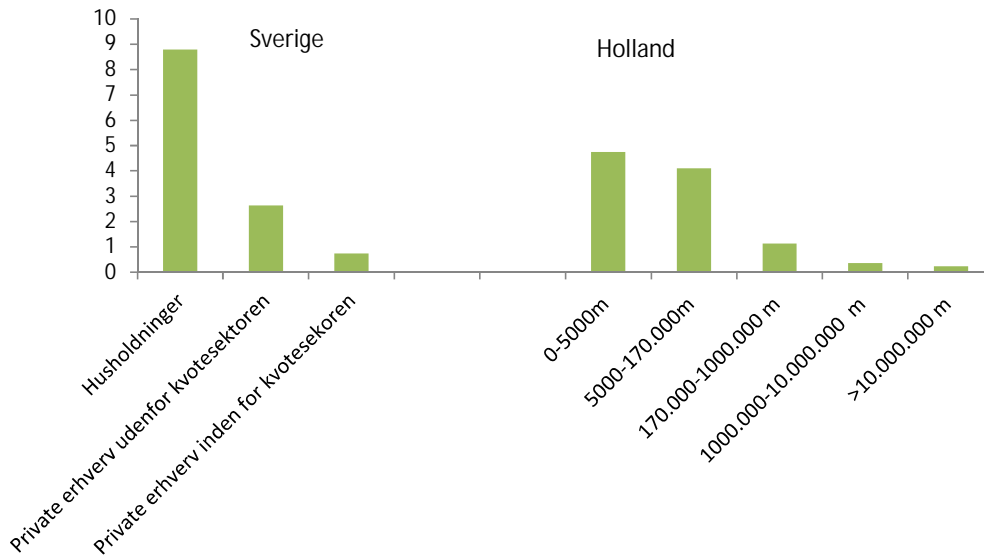
Udover de statslige afgifter opkræves der i Danmark tariffer på naturgas, og med energiaftalen fra foråret 2012 opkræves i fremtiden også en PSO-afgift på naturgas. Tariffer og PSO-betalinger gør det – som allerede nævnt – vanskeligt at sammenligne den reelle afgiftsbelastning på tværs af lande.

⁵ Der er ikke taget hensyn til, at satsen nedsættes frem mod 2020 som led i den nyligt indgåede energiaftale.

⁶ Således er særligt energiintensive virksomheder uden for kvotesektoren, der udfører processer som angivet i bilag til CO2-afgiftsloven (proceslisten), berettiget til et midlertidigt bundfradrag i forhold til CO2-afgiften vedrørende brændsler.

Ligesom for elafgiften er det generelle billede, at lande med forholdsvis høje afgifter har særligt lave afgifter på virksomhedernes forbrug. Eksempelvis er afgiften på husholdningernes forbrug af naturgas i Sverige og Holland relativt høj, mens afgiften på virksomhedernes forbrug er lavere. For Holland fremkommer dette ved, at den marginale afgift er faldende med forbruget, jf. figur 7.

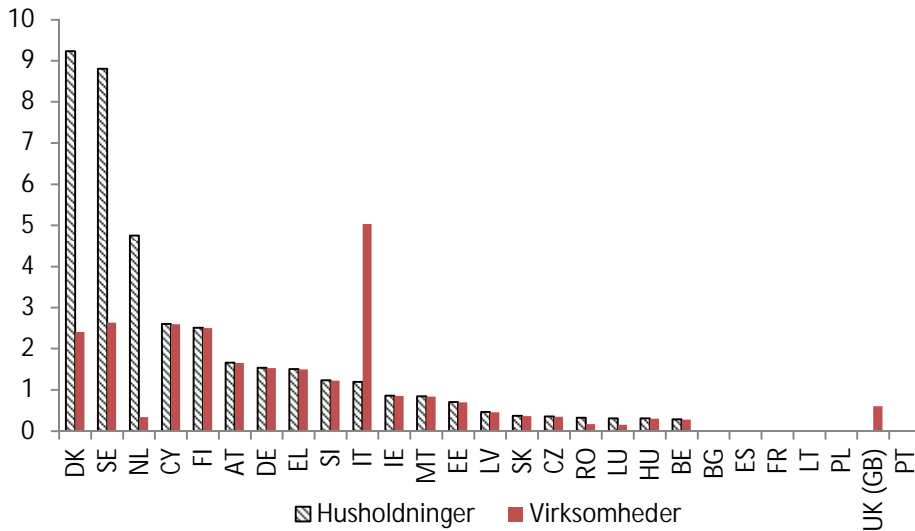
Figur 7. Afgift på naturgas i SE og NL, Euro pr. GJ

Kilde: Excise Duty Tables 2012, Den Europæiske Kommission.

Undtaget fra dette generelle billede er dog Italien og UK. Italien vil – i kraft af en afgiftsstruktur, hvor afgiften stiger med forbruget – afgiftsbelægge virksomhedernes naturgasforbrug relativt højere end husholdningernes. UK har valgt helt at undtage husholdningernes forbrug af sociale årsager, jf. figur 8.

Figur 8. Afgift på naturgas i virksomheder og husholdninger, Euro pr. GJ

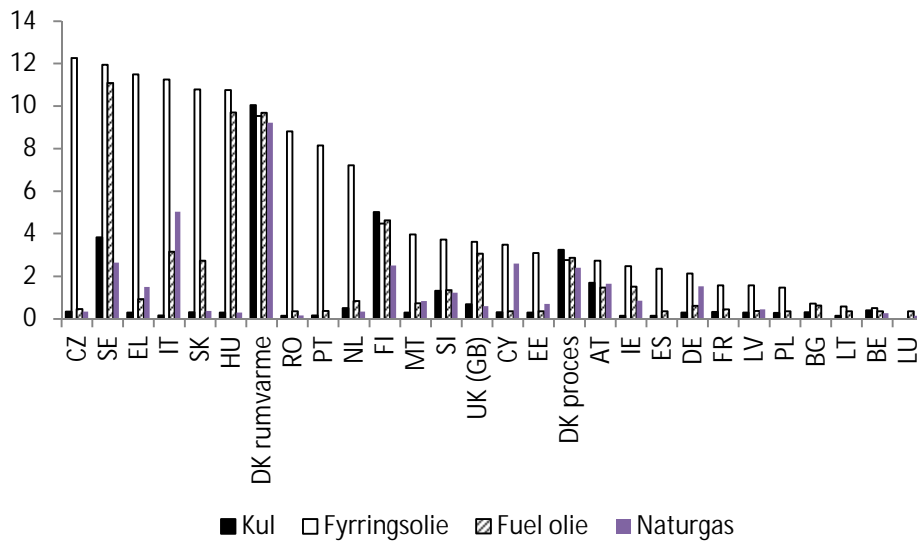

Kilde: Excise Duty Tables 2012, Den Europæiske Kommission. For IT og NL er det satsen den marginale sats for de største energiforbrugende virksomheder, der er valgt. For DK er det satsen for ikke lempet proces udenfor kvotesektoren, der er anvendt. For UK er det dog værdien for Climate Change Levy (CCL), der er anvendt. Landene er rangeret efter størrelsen af afgiften på husholdningernes forbrug.

Bemærk, at en del lande slet ikke afgiftsbelægger naturgas. Energibeskatningsdirektivet giver således mulighed for at fritage naturgas fra energiafgifter, såfremt forbruget af naturgas ikke oversteg 15 pct. af det endelige energiforbrug i 2000.

Hvor de danske afgifter på virksomhedernes forbrug af rumvarme er forholdsvis høje, ligger de danske afgifter på procesforbrug særligt for olieprodukter under medianen, jf. figur 9.

Figur 9. Afgift på brændsel til opvarmning i virksomheder, Euro pr. GJ

Kilde: Excise Duty Tables 2012, Den Europæiske Kommission. For naturgas afgiftssatsen i IT og NL er det den marginale sats for de største energiforbrugende virksomheder, der er valgt. For DK er det satsen for ikke lempet proces udenfor kvotesektoren, der er anvendt. For UK er det dog værdien for Climate Change Levy (CCL), der er anvendt. For Sverige er det satsen for virksomheder udenfor kvotesektoren, der er valgt. Landene er rangordnet efter størrelsen af afgiften diesel til opvarmning.

Det er alene Danmark og Finland, der afgiftsbelægger virksomhedernes forbrug af kul – der har det højeste CO₂-indhold – med højeste sats. Således synes selv Sverige at afgiftsbelægge olieprodukter anvendt i erhverv forholdsvis højt i forhold til kul og naturgas, jf. figur 9.